

בית הדין הצבאי המחוזי

מחוז שיפוט ז"י

בפני השופטים: רס"ן מאיר ויגיסר - אב"ד
 רס"ן עירן טרבולסי - שופט
 רס"ן צור כהן - שופט

בעניין: התובע הצבאי (ע"י ב"כ, סרן מיכאל יגר; סרן אליסף מלמד)

נגד

הנאשם: ח/XXX טוראי ש' ס' (ע"י ב"כ, קמ"ש ליאור אטקין; סרן עמית שוחנצקי)

הכרעת - דין

על-פי הודאתו, מורשע הנאשם בעבירה של פגיעה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 334(א)(1)+335 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בהתאם לכתב האישום המתוקן ולפרטים הנוספים.

ניתנה היום, 5/4/2017, כ"ז בסיון התשע"ז, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.

(-)
 שופט

(-)
 אב"ד

(-)
 שופט

גזר - דין

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של פגיעה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 334 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. כתב האישום המתוקן בו הורשע הנאשם, מפרט את האירועים שקדמו לתקיפה ואת התקיפה עצמה באופן הבא: ביום 06/01/2017 בלא התגרות מוקדמת, פנה הנאשם אל טור' יותם רחמילביץ', טירון בבט"ר (להלן: "המתלונן"), וקרא לעברו: "מה אתה מסתכל?". המתלונן

השיב לו כי כלל לא הסתכל לעברו. למשמע תשובה זו, השמיע לעברו הנאשם איומים באומרו: "יופי, פעם אחרונה שאתה מסתכל. הסתובב עכשיו לפני שאני מזיין אותך". המתלונן ענה "דבר יפה, ואם מפריע לך משהו הסתובב בעצמך". הנאשם קילל ואיים כי ינקוט כלפיו באלימות והמתלונן אמר לו "אני לא רוצה להסתבך בגללך, הייתי סוגר את זה בכיף אבל לא בפלוגה בבסיס". בשלב מסוים, תפס הנאשם סלע בידו וניגש במהירות לעבר המתלונן. שני טירוניים שנכחו במקום אחזו בנאשם, ומנעו ממנו לפגוע במתלונן. משהבחין המתלונן בנאשם, עזב את המקום ופנה לשבת ב"פינת העישון" בבט"ר.

בחלוף דקות ספורות, ניגש בשנית הנאשם לעבר המתלונן במטרה להכות בו באמצעות סלע, אלא שטוראי אביב טובול, טירון בבט"ר, הוריד מידו של הנאשם את הסלע ומנע שוב את תקיפת המתלונן. מיד לאחר מכן, המשיך הנאשם לעבר המתלונן, אחז בגופו והכה אתו באגרופיו, בבטנו של המתלונן. בתגובה, הכה המתלונן את הנאשם בראשו. מספר טירוניים שנכחו במקום אחזו בשניים כדי לחדול את הריב, והמתלונן אף החל לפסוע לאחור.

בתוך כך, פנה הנאשם אל טירון אחר שהיה במקום, טור' דב גיטרמן (להלן: "טור' גיטרמן"), ושלח לעברו איומים כי "ישבור לו את הפנים" או מילים בעלות משמעות דומה. הנאשם השתחרר מאחיזתם של הטיירוניים, הרים לבנה מהקרקע, ורץ במהירות לעבר המתלונן כדי לפגוע בו. גם בפעם הזו, עלה בידי טירון אחר שנכח במקום, טור' דניאל בורכוביץ', למנוע את התקיפה באמצעות הפלת הנאשם על הקרקע. ניסיון נוסף שנעשה מיד לאחר מכן לפגוע במתלונן באמצעות לבנה סוכל אף הוא בידי טירון אחר, טור' אורן קוט, שהפיל את הנאשם לקרקע כדי שלא יפגע במתלונן.

זמן קצר לאחר מכן, ניגש הנאשם לאוהל בו שהה טור' גיטרמן כשהוא אוחז אבן בידו וזאת במטרה לפגוע בו. ואולם, טירוניים שהיו במקום הרחיקו את הנאשם אל מחוץ לאוהל.

בחלוף כשעה ומחצה, הלך המתלונן בגפו לעבר מבנה הפלוגה, ולפתע הבחין בנאשם כשהוא עומד מולו ובידו לבנה שגודלה בין 10-5 סנטימטרים. מבלי שיח מוקדם, חלף הנאשם על פני המתלונן, וכשעמד לצדו הכה הנאשם את המתלונן באמצעות הלבנה בחלק האחורי של ראשו. בעקבות המכה, נפל המתלונן ארצה על גבו, הנאשם רכן מעליו, והמשיך להכותו בידיו. דם רב ניגר מראשו של המתלונן. שניות ספורות לאחר מכן, ניגשו המפקדים והחיילים אשר שהו בקרבת מקום והרחיקו את הנאשם מהמקום. כתוצאה ממעשיו של הנאשם, אושפז המתלונן במרכז הרפואי

האוניברסיטאי "ברזילי". המתלונן נזקק לסגירת הפצע בראשו באמצעות סיכות. למתלונן ניתנו חמישה (5) ימי מחלה.

2. הנאשם הודה במיחוס לו בחקירה והוא מוחזק במעצר החל מיום 14/12/2016.

3. במסגרת ראיות התביעה לעונש, העיד המתלונן וסיפר על השלכות האירוע, הנזקים שנגרמו לו, ועל אובדן האמון במערכת הצבאית. הוא הלך גם על חוסר הטיפול בנאשם על ידי המפקדים, אשר לא עצרו את השתוללותו.

4. במסגרת ראיות ההגנה לעונש, העידו ארבעה עדים. ראשון, העיד הנאשם על כך שסבל מגזענות במהלך חייו ובמהלך הטירונות. הוא הוסיף כי הוא בן למשפחה חד הורית וסיפר כי הוא מתגורר בבית אמו עם אחותו המשרתת גם היא בצה"ל. שלושת אחיו הנוספים אינם מתגוררים בבית. הנאשם סיים 12 שנות לימוד וקיבל תעודת בגרות מלאה. מיד לאחר מכן המשיך ללימודים בכיתות י"ג וי"ד, במגמת אלקטרוניקה וחשמל, אך לא הצליח לסיים את לימודיו אלו. עדותו הנאשם הותירה רושם אמין. בהמשך, העיד אחיו של הנאשם על נסיבות חייו הלא פשוטים של הנאשם ועל הפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו.

5. ההגנה הציגה תכנית שיקום עבור הנאשם; בעניין זה, העידו מטעמה, מר שמעון אבו-חצירה - איש חינוך המפעיל תכנית של עמותת מניפה שנקראת "בחברת אחי", והפסיכולוגית השיקומית, נעם לוי. אבו-חצירה סיפר, שהתכנית שהוא מפעיל הוזמנה על ידי הצבא עבור האוכלוסייה האתיופית. הוא פגש בנאשם ובפסיכולוגית והתאים עבור הנאשם תכנית שיקום, הכוללת ליווי צמוד של הנאשם על ידי מדריך בוגר, גמלאי מצה"ל שהיה מפקד סטי"ל בעברו. במסגרת התכנית נקבעים מטרות ויעדים קצרים וארוכי טווח, בשיתוף עם הנאשם. הליווי נמשך כשנה. הפסיכולוגית מסרה, כי בפגישתה עם הנאשם התרשמה מחשדנות ומסימנים של דיכאון ומשבר נפשי, אך גם מהבנה הולכת ומעמיקה של המצב שבו הוא נמצא. היא הסבירה, כי הנאשם חווה מערכת של לחצים שהצטברו והובילו אותו לביצוע המעשה. הם התחילו הרבה לפני האירוע, כתוצאה מנסיבותיו האישיות. עם גיוסו לצבא, בימיו המועטים בטירונות, חווה הנאשם גורמי לחץ ומתח מבלי שעמדה לו האפשרות הרגילה להתייעץ ולהתראות עם גורמי התמיכה שקיימים. עם זאת, התרשמה הפסיכולוגית מכוחות נפש שהתאפשרו בזכות הכוונה ותמיכה ובזכות יכולת של הנאשם לגלות איפוק. לשיטתה, התכנית השיקומית שהוצעה תוכל לתת לנאשם מענה דומה ותאפשר לו להתנהג בצורה נורמטיבית ותקינה במסגרת הצבאית ואף לעלות אותו על מסלול מתקן ואדפטיבי.

6. בסיכומיה לעניין העונש, הדגישה התביעה את הפגיעה באוטונומיה האישית של המתלונן ובביטחונו האישי וכן את הפגיעה בשלום הציבור ובטחונו, במשמעת הצבאית ובמרקם החיים הצבאי. נטען, כי בתי הדין מחויבים להרים את תרומתם במאבק בנגע האלימות. התביעה התקשתה להבין את המניע של הנאשם למעשה - כל חטאו של המתלונן הוא בכך שהסתכל עליו. כמו כן, הדגישה התביעה את חומרת האירוע וחריגותו. היא ציינה שזהו אירוע קשה שהתאפיין בניסיונות חוזרים ונשנים של הנאשם להכות את המתלונן וחיילים אחרים באמצעות אבן. התקיפה בוצעה באמצעות מכת אבן בראשו של המתלונן, מקום רגיש, מבלי יכולת של המתלונן להגן על עצמו. לאור האמור, ביקשה התביעה להשית על הנאשם עונש מאסר ממושך, פיצויים ותנאי מרתיע.

7. טיעוני ההגנה התמקדו הן בנסיבותיו האישיות של הנאשם והן בתוכנית השיקום שהוצגה. ההגנה הדגישה את התסכול וההשפלה שליוו את הנאשם במהלך כל חייו. כן ציינה ההגנה את העובדה שהמפקדים כשלו במניעת האירוע. ההגנה מנתה את השיקולים לקולה: הנאשם הודה כבר בחקירה, הוא חסך בזמן שיפוטי והביע חרטה על מעשיו. חשוב לו להשלים שירות צבאי מלא. ההרשעה בעבירה הגוררת עמה רישום פלילי והעונש, כך נטען, יפגעו בנאשם ובבני משפחתו. עוד מסרה ההגנה, כי אין באפשרות הנאשם לזכות בתסקיר מבחן, משום שהכלי השיקומי האמור אינו קיים בצבא, ולכן ביקשה לתת משקל מלא לתוכנית השיקום שהוצגה.

8. בדברו האחרון, הביע הנאשם צער בפני המתלונן ומשפחתו. הוא הודה שמעשיו היו לא ראויים וביקש להתחיל בתהליך השיקום.

דיון והכרעה

9. בית הדין הצבאי לערעורים עמד על החומרה הממשית באירועים של הפעלת אלימות בכלל, ופגיעה בנסיבות מחמירות בפרט, בתוככי המסגרת הצבאית. הנאשם, בהתקף בלתי נשלט של אלימות ניסה פעם אחר פעם, לפגוע קשות במתלונן שלא עשה לו כל רע. הוא לא עצר ולא בחל באמצעים כדי להשיג את מבוקשו. איש לא הצליח להרגיע אותו ואלו שניסו לעשות כן, ספגו גם הם את מנת חלקם מן הנאשם. בסופו של דבר, חלף הנאשם על פני המתלונן וכשעמד לצדו הכה אותו באמצעות הלבנה בחלק האחורי של ראשו. עדות המתלונן נגעה לליבנו וניתן להבין את תחושותיו הקשות בעקבות התקיפה שנגרמה לו על לא עוול בכפו.

10. אכן, בתי הדין מחויבים להעביר מסר חד משמעי נגד נקיטת אלימות ובמיוחד כאשר מדובר בפרץ אלימות שסופו עלול היה להיות קטלני. בעבירות אלו, ניתנת

חשיבות מיוחדת לשיקול הענישה של הרתעת הרבים. ויובהר: מי שיעז להרים יד על חייל אחר במסגרת הצבאית יישא עונשי מאסר חמורים וממושכים. יש משמעות גם לכך שהנאשם עצמו יידע שדרך האלימות גוררת השלכות קשות ויימנע ממעשי אלימות בעתיד.

11. בעת קביעת מתחם העונש ההולם, התחשבנו בכך שמעשה העבירה של הנאשם היה **מתוכנן**. הנאשם, שלא הצליח לפגוע במתלונן בקרב האגרופים בידיים חשופות שהתנהל ביניהם, החליט להיעזר בסלע לשם התקיפה ולאחר מכן נטל לבנה. מובן, כי כוונתו הייתה לגרום למתלונן **לנזק פיזי ממש**. הוא הצליח בכך. מעשיו נושאים מידה של **אכזריות**, כיוון שהתקיפה כוונה כלפי ראשו של המתלונן. ויותר מכך, התחשבנו בנזק שעשוי היה להיגרם למתלונן כתוצאה מהמעשה. פגיעה בראשו של אדם עלולה לגרום לתוצאות הרסניות כלפי הקורבן, לשיתוק ואף למוות. מעשים אלו יש להוקיע. לא התעלמנו גם מן **הפגיעה במשמעת הצבא**, כאשר המעשה מתבצע במהלך הטיירונית, מעוז המשמעת הצבאית. כן, התחשבנו ב**סיבות** שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה, ככל שהן באות לידי ביטוי בחוות דעתה של הפסיכולוגית ואינן סותרות את האמור בכתב האישום.

12. כאן המקום להבהיר, כי שני הצדדים העלו בטיעוניהם טענות שונות ואף ניסו להביא ראיות לעניין העונש אשר עשויות לסתור את המוסכם ביניהם בכתב האישום המתוקן. אף שראיות אלו התקבלו על ידינו, **לא יינתן כל משקל במסגרת גזר הדין לראיה הסותרת עובדה מוסכמת בכתב האישום המתוקן שהוגש**. כתב האישום המתוקן הוא פרי הסכמת הצדדים לאחר בחינה משותפת של חומר הראיות. תיקון 113 לחוק העונשין אינו מאפשר הגשת ראיות נוספות במהלך קביעת העונש, הסותרות את הסכמת הצדדים ומתייחסות לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (ראו ע"פ 3667/13 **חטיב נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו; 14/10/2014]).

13. בע/47/10 **אביב עטיה נ' התובע הצבאי הראשי** (2010) התייחס כב' בית הדין הצבאי לערעורים למקרה דומה מבחינת **נסיבות המעשה** במילים הבאות:

"אכן, מעשהו של המערער הוא חמור מאוד; הוא ביטא זלזול בחוק ובזולת. אמנם, המעשה נעשה מתוך יצר-נקם על תחושת פגיעה שחש המערער, עת הוכה בזמן שהתקוטט עם המתלונן כשבוע קודם לכן; אכן, להפרעת האישיות שממנה סובל המערער יש משקל בתגובה זו. דא עקא, שאין אנו עוסקים כאן בתקיפה סתם, המבוצעת פנים אל פנים בידיים עירומות. במקרה שלפנינו נעשה שימוש בכלי משחית, אשר הונחת על אזור רגיש ביותר בגופו של המתלונן. אכן, אך בדרך נס לא נגרמה פגיעה קטלנית או צמיתה בגופו של המתלונן. על הצורך למגר את תופעת האלימות, אשר כונתה לעתים בפסיקה תת תרבות האגרוף או הסכין, עמדנו אנו לא פעם. הדברים אף באים לידי ביטוי ברור בפסיקת בית המשפט העליון.

בע"פ 10444/06 עיני נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 25.04.2007) אמר בית המשפט העליון- "על התנהגות מסוג זה היה מצווה בית המשפט המחוזי להגיב, ובמיוחד בימים בהן הפכה האלימות בחברה הישראלית לנגע, ביד קשה".

14. הנה כי כן, מתחם העונש ההולם צריך לבטא את חומרת המעשים ואת עיקרון ההלימה. לאחר שבחנו את הפסיקה שהציגו בפנינו הצדדים, מצאנו לקבוע כי מתחם העונש ההולם צריך להימתח **בין 6 ל-18 חודשי מאסר לריצוי בפועל**, לצד מאסר מותנה ופיצויים למתלונן. כעת יש למקם את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש שנקבע. כבר עתה יצוין, כי לא מצאנו לנכון לסטות מהמתחם שנקבע משיקולי שיקום או הרתעה.

15. התחשבנו, **בנטילת האחריות** של הנאשם על מעשיו ובכך שהודה באשמה ושיתף פעולה הן בחקירה והן בבית הדין. בכך, **חסך בזמן שיפוטי יקר**. יתר על כן, נטילת האחריות על המעשים, הפנמת חומרתם, מלמדת על רצונו ומוכנותו של הנאשם להליך שיקומי. היא השלב הראשון והמתחייב של ההליך השיקומי. יצוין, כי בשלב של הצגת ההסדר ביקשה ההגנה להביא ראיות לעניין ההתרחשויות שקדמו למעשה נושא האישום. כאשר הבהרנו להגנה כי לא נוכל לקבל ראיות לאירועים הקשורים לנסיבות ביצוע העבירה שלא מופיעים בכתב האישום המתוקן ובפרטים הנוספים, הסכים הנאשם להודות בכתב האישום וביקש לסיים את עניינו למרות זאת. התרשמנו, באופן בלתי אמצעי, מנכונותו לקבל על עצמו אחריות מלאה על מעשיו. זאת ועוד, התחשבנו בכך שהנאשם **הביע מוטיבציה להשלים שירות צבאי מלא**, כאמור, על אף נסיבותיו האישיות הלא פשוטות. משקל של ממש, נתנו לתכנית השיקום שהוצעה. העדים שהעידו בפנינו, מר שלמה אבו-חצירה והפסיכולוגית השיקומית נעם לוי הם אנשי מקצוע נבחרים ומתאימים, המגלים רצינות ומומחיות בתחום עיסוקם. במהלך עדותם, התייחסו לנאשם ולתוכנית שהוצעה ברצינות רבה וניכר כי לא חסכו במאמצים כדי להתאים עבורו מסגרת שתשקם אותו ותסייע לו בהמשך שירות מוצלח ובמניעת אירועים דומים בעתיד. התרשמותם של אנשי המקצוע מפוטנציאל השיקום של הנאשם שכנעה אותנו. זאת במיוחד, לאחר שגם אנו שמענו והתרשמנו, כפי שהובהר, באופן בלתי אמצעי, מן הנאשם ומדבריו על רצונו בשיקום.

16. נוכח כל האמור, סברנו שיש למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של מתחם הענישה שקבענו ולאזן את ההקלה בעונש המאסר בפועל בעונש מאסר מותנה מרתיע ומחמיר.

17. לא נוכל לסיים את גזר הדין מבלי להוסיף מספר מילים על היעדרותם של המפקדים ממקום האירוע. מהשתלשלות האירועים עלתה מיד השאלה: "איפה היו המפקדים?". נראה לנו, כי נדרשה מעורבות של המפקדים באירוע בשלב מוקדם יותר ובאופן נחוש, וניתן להניח כי מעורבות שכזו הייתה מונעת את הסלמת האירוע אל המחוזות שאליהם הגיע. עם זאת, כיוון שלא קיבלנו לעיוננו את חומר הראיות ואנו נשענים על האמור בכתב האישום המתוקן בלבד, לא נחלוט מסקנות בנושא ונמליץ כי העתק גזר הדין יועבר אל מפקד בט"ר XXX לשם בדיקתו את נסיבות האירוע.

סוף דבר

18. על הנאשם יוטלו העונשים הבאים:

- א. שמונה (8) חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו.
- ב. שישה (6) חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש (3) שנים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה מסוג פשע שיש בה יסוד של אלימות והיא מופיעה בחוק העונשין.
- ג. שישה (6) חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים (2), והתנאי הוא שלא יעבור עבירה מסוג פשע שיש בה יסוד של אלימות והיא מופיעה בחוק השיפוט הצבאי.
- ד. שלושה (3) חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים (2), והתנאי הוא שלא יעבור עבירה אחרת שיש בה יסוד של אלימות.
- ה. פיצוי למתלונן בסך אלף (1,000 ש"ח), הפיצוי ישולם עד ליום 01/06/2017.

זכות ערעור תוך 30 יום.

ניתן והודע היום, ט' בניסן התשע"ז, 05/04/2017, בפומבי ובמעמד הנאשם והצדדים.

(-)
שופט

(-)
אב"ד

(-)
שופט

העתק נכון מן המקור
עו"ד יונתן רדה, סרן
ע. משפטי לנשיאת ביה"ד
חתימת המגיה
נערך ע"י ע.ג.

תאריך הדפסה: 05/04/2017